

VIDOVDANSKI USTAV

Analiza teksta

Број 4733. Година XVI. Београд, среда, 28. јуна 1921. год.

ПОЛИТИКА

ВЛАДИСЛАВ РИБНИКАР
ОСНОВАЧ „ПОЛИТИКЕ“ (1884—1921)
д-р, адвокат, београдски судија, члан Савеза Југословена

ДАРКО РИБНИКАР
УРЕДНИК „ПОЛИТИКЕ“ (1922—1924)
д-р, адвокат, београдски судија, члан Савеза Југословена

Уредништво и Администрација
улица Краља Александра број 12.
ТЕЛЕФОН БРОЈ 350.

Директор, **Д-р Слободан Рибникар.**
Уредници: **Миломир Милоновић и Јован Тавовић.**

„Политика“ издаван сваког дана, осим недеље,
ПРЕТПЛАТА:
За цео Краљевини из 1 месеца 15— злат.
За иностранство из 1 месеца 1.50— злат.

УСТАВ ЈЕ ПРИМЉЕН.

— Са 223 гласа против 35 јуче је изгласан нови Устав. — У 12 сати и 38 минута крн топовски пуцањ огласио је тај значајни догађај. —

Пред седницом.
Док је велики део званичног и неона-
кличног Београда хитао застанама оклу-
зиошким улицама, да у Саборној Првни
ода пошту сенима авојданданских хероја,
докле је на другој део Београда Кон-
ституанта постала место на које је
сиромашна сена сва пакла. Велика го-
мила света — оних који обично не
стижу да дођу до улице — посели
је тротоаре око зграда у Конституанту.
Устав, хоће ли бити изгласан, или не,
кад то су мисли и питања која су
струјала кроз перодичну масу, тих ре-
зених да стисну чеза резултат. Уста-
вотворна Скупштина Краљевине Срба,
Хрвата и Словенаца имала је јуче да
ионак изгласа Устав у редакцији коју

издавати бити усвојени. Обезбеђен том
изјавом, т. Пашкић је могао мирно да
преговара са муслиманима који су се
окада задовољили оним што им је ра-
није већ било дато.

Седница.
Било је тачно 11 часова када је др.
И. Рибар отворио седницу. Према су
изјавили претходног састанка, на реч
дођаја.

Министар за конституанту г. Мар-
ко Тробиновић. Он је свакако имао на-
меру да о Уставу буде опширнији, али
је благовремено унапред да Конститу-
анта није дошла да слуша дуго беседе
(чак су се чули узаци: Да се гласа)
те је свој говор само на најкраће из-
јавио да је Устав усвојен.

Велики део своје партије (и још му до-
носи изјављивање под свих странака које
помажу влади и савременог смисла на
гласаријама).

Тек после свих ових изјава председа-
ник др. И. Рибар изјављује прокламацију и
секретар др. В. Јовић својим крвним
гласом прокламацију посланика. Скоро да
време целог сасица било је право пе-
лако комисије у дворишту и добродошлице
су изјавили са своје стране. Многе по-
сланике сватрали су да потребно да
своје на или државне проврате са по-
лицима изјавом, која је само стиснула
још неће изјављивање. Гласине пендо-
радики пратио је центар смислом.

У 12 часова и 25 минута изјавио
је гласине. Гласине је укупно 258 из-

Црковић, Илија Милојевић, др. Јанко
Шујић, Јанко Томић, др. Јован Ко-
лар, др. Јован Радонић, Јован Ђурковић,
др. Јован Милојевић, Јован П. Јовић,
Крсто Менић, др. Јован Марко-
вић, Јован Јовановић, др. Јован Попо-
вић, Јован Јеремић, Јован Мар-
таш, Јован Б. Стојановић, Марко
С. Вурић, Марко Трифковић, Марко
Вилић, М. Поповић, др. Милош Јован-
овић, Милош Милојевић, др. Милош
Петровић, др. Милош Петровић, др.
Милош Поповић, др. Милош Стојић, др.
Милош Савић, др. Милош Б. Стој-
ковић, Милош Вурић, Милош Ми-
лутиновић, Милош Трбић, Милош
Рајковић, Милош Пулић, Милош
Драговић, Милош Стојић, др. Ми-

Prvi svjetski rat se završava

- Austro-Ugarska poražena – neminovno je ujedinjenje Južnih Slavena
- Srbija na strani sila pobjednica
- Prostor Slovenije, Hrvatske i BiH – organizacija Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba – Država SHS
- Država SHS ne može da vrši efektivnu vlast – unutarnji nemiri i vanjski pritisci
- U takvoj atmosferi poslan je odbor da u sporazumu s vladom Kraljevine Srbije provede organizaciju nove države
- Naputak toj delegaciji tražio je organizaciju nove države na federalnim principima

Stvaranje nove države

- Regent Aleksandar Karađorđević proglasio 1 XII 1918 ujedinjenje Kraljevine Srbije i države SHS
- Vlast vrši Vlada na čelu sa Stojanom Protićem – suprotno prvobitnim dogovorima
- Sastavljeno Privremeno Narodno Predstavništvo kao tijelo koje ima funkciju privremenog parlamenta i trebalo bi da donese potrebne zakone za donošenje Ustava – sastavio ga ministar za Ustavotvornu skupštinu
- Rad PNP-a je bio dug i naporan – nakon 18 mjeseci donesen Zakon o izborima za Ustavotvornu skupštinu – tijelo koje će donijeti Ustav

Rad Ustavotvorne skupštine

- Birano je ukupno 419 poslanika – Najviše poslanika iz redova Demokratske stranke, Radikalne stranke, Komunističke partije Jugoslavije i Hrvatske republikanske seljačke stranke
- U BiH stranka sa najviše mandata bila je Jugoslavenska muslimanska organizacija
- Period rada PNP-a i prve Ustavotvorne skupštine obilježili su mnogi štrajkovi i nemiri – stoga je KPJ onemogućen rad
- Poslovnikom predviđeno da će novi ustav biti donesen natpolovičnom većinom
- Prijedlozi ustava se kretali od strogo unitarističkih do federalnih - prevladao nacrt Vlade (centralistički i unitaristički)
- Na glasanju za Ustav nisu prisustvovali delegati iz Slovenije i Hrvatske, JMO glasao za Ustav

Vidovdanski ustav – analiza teksta

„Država Srba, Hrvata je ustavna, parlamentarna i nasledna monarhija. Službeni je naziv države: Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca.

Državljanstvo je u čitavoj Kraljevini jedno.“

- Objasnite redom pridjeve „ustavna“, „parlamentarna“ i „nasljedna“!
- Šta nam govori činjenica da postoji jedno državljanstvo na nivou Kraljevine?

Vidovdanski ustav – analiza teksta

„Kraljeva je ličnost neprikosnoveni. Kralju se ne može ništa u odgovornost staviti niti Kralj može biti tužen.

Za sve Kraljeve čine, usmene ili pismene, premapotpisane ili nepremapotpisane, kao i sva sve njegove postupke odgovara nadležni ministar“

- Kakav je položaj kralja u Kraljevini SHS?

Vidovdanski ustav – analiza teksta

„Zakonodavnu vlast vrše Kralj i Narodna Skupština zajednički.
Kralj potvrđuje i proglašuje zakone.

Kralj ima pravo da raspusti Narodnu Skupštinu.
Ukaz o raspuštanju Narodne Skupštine premapotpisuju svi ministri. “

- Kakvu ulogu ima kralj u zakonodavnom postupku?
- Da li su kralj i Narodna Skupština ravnopravni u zakonodavnom postupku?

Vidovdanski ustav – analiza teksta

„Svi ministri čine Ministarski Savet koji stoji neposredno pod Kraljem. Kralj imenuje Predsednika i članove Ministarskog Saveta.

Ministri su odgovorni Kralju i Narodnoj Skupštini. “

- U kakvom je položaju Ministarski savjet u odnosu na kralja?
- Da li kralj i Narodna Skupština imaju jednaka ovlaštenja u odnosu na Ministarski Savjet?

Vidovdanski ustav – analiza teksta

„Zakonom o razgraničenju oblasti, Bosna i Hercegovina će se razdeliti u oblasti u svojim sadašnjim granicama. Dok se to zakonom ne uredi, okruzi u Bosni i Hercegovini važe kao oblasti. “

- Zbog čega su u tekstu Ustava unesene ove odredbe?
- Šta je značaj ovih odredbi za BiH?

Podjela Kraljevine SHS na oblasti po vidovdanskom ustavu

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

HVALA NA PAŽNJI!